

Հաստատում եմ՝
Հայաստանի գեղարվեստի պետական
ակադեմիայի ռեկտոր՝
Վ. Ազատյան
_____ «_____»
_____ 2026 թ.

**ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ԵՎ ՀԱՅ ԱՐՎԵՍՏԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԱՄՊԻՐԱՆՏԱԿԱՆ
ՔՆՆԱԿԱՆ ՀԱՐՑԱՇԱՐ**

Համաշխարհային արվեստ

1. Նախնադարյան մշակույթի և արվեստի ժամանակագրական ու աշխարհագրական ընդգրկումը, գլխավոր հուշարձանները:
2. Հին Եգիպտոսի արվեստ. զարգացման ընթացքը և առանձնահատկությունները ըստ թագավորությունների ժամանակաշրջանների, եգիպտական պատկերագրություն:
3. Հին Միջագետքի արվեստը քաղաք-պետությունների համատեքստում:
4. Էգեյան մշակույթ. հիմնական կենտրոնները և դրանց առանձնահատկությունները
5. Հին Հունաստանի արվեստ. պատմական փուլերը և դրանց տարբերությունները, գեղարվեստական արտահայտչամիջոցները, արժեհամակարգային հիմնական շեշտադրումները:
6. Հին Հռոմի արվեստ. թագավորական, հանրապետական և կայսերական շրջանների առանձնահատկությունները, գեղարվեստական և աշխարհայացքային հիմնական սկզբունքները:
7. Վաղքրիստոնեական շրջանի արվեստի աշխարհագրությունը, արտահայտչամիջոցները և կարևոր հուշարձանները:
8. Բյուզանդական արվեստի գեղագիտությունը և պատկերագրությունը:
9. Բյուզանդական արվեստի ազդեցության գոտիները. Հին Ռուսիա, Բալկաններ, Կովկաս:
10. Կովկասյան երկրների քրիստոնեական արվեստը բյուզանդական և իրանական մշակույթների միջև:
11. Իսլամական արվեստ. ընդհանուր բնութագրություն, ակունքները, ճյուղերը, աշխարհագրական ու էթնիկական ընդգրկումը:

12. Հեռավորարևելյան երկրների արվեստը մ.թ. IV-XIV դդ.. աշխարհագրություն, գեղագիտական հայեցակարգեր, կարևոր հուշարձաններ:
13. Աֆրիկայի արվեստները. հիմնական կենտրոնները, արտահայտչամիջոցներն ու կապը հավատալիքների հետ:
14. Հյուսիսային Ամերիկայի ժողովուրդների արվեստը IV-XV դդ.. ընդհանուր վերլուծություն, կարևոր հուշարձաններ:
15. Արևմտյան Եվրոպայի արվեստը միջնադարում. երկրները, ոճական փուլերը, պատկերազրական առանձնահատկությունները:
16. Իտալական Վերածնունդ. արվեստային երևույթի և դրա գաղափարաբանության վերլուծություն, փուլային բաժանումներ, հիմնական կենտրոններ:
17. Բարձր Վերածննդի վարպետների ստեղծագործությունները, ոճապատկերային առանձնահատկությունները, թեմատիկ նախասիրությունները: Ակադեմիայի ծնունդը:
18. Նիդերլանդական նատուրալիզմը և կապը իտալական Վերածննդի հետ. նորարար արվեստագետներ և հիմնարար ստեղծագործություններ:
19. Հիերոնիմուս Բոսխ և Պիտեր Բրոյգել. համեմատական վերլուծություն:
20. Գերմանական նատուրալիզմ. ընդհանուր վերլուծություն, կապը նիդերլանդական և իտալական արվեստի հետ, նորարար արվեստագետներ և հիմնարար ստեղծագործություններ:
21. Ալբրեխտ Դյուրեր և Հանս Հոլբայն. համեմատական վերլուծություն:
22. Մանիերիզմ, բարոկկո և ռոկոկո ուղղությունների վերլուծություն:
23. Արևմտաեվրոպական արվեստը 17-րդ դարում. գեղագիտական, ոճական և արտահայտչամիջոցների վերլուծություն, կարևոր վարպետներ և ստեղծագործություններ:
24. Կարավաջո և կարավաջիզմ:
25. Պիտեր-Պաուլ Ռուբենս և Ռեմբրանդտ Հարմենսզոն Վան Ռեյն. համեմատական վերլուծություն:
26. 17-րդ դարի հոլանդական ժանրային նկարչություն. գեղարվեստական և գաղափարական վերլուծություն:
27. Էլ Գրեկո և Դիեգո Վելասկեզ. համեմատական վերլուծություն:
28. Ֆրանսիական կլասիցիզմ. գլխավոր վարպետները և նրանց դպրոցները:
29. 17-18-րդ դարերի անգլիական արվեստի ընդհանուր վերլուծություն, կարևոր անուններ:
30. Եվրոպական արվեստի արձագանքները 18-դարի Ռուսաստանում:

31. Ֆրանսիական հեղափոխության արձագանքները 18-ի վերջի և 19-ի առաջին կեսի արևմտաեվրոպական և ռուսական արվեստում. թեմաներ, անուններ, ստեղծագործություններ:
32. «Ռոմանտիզմ» և «ռեալիզմ» ոճական ուղղությունների դրսևորումները Անգլիայում, Ֆրանսիայում և Ռուսաստանում:
33. Գուստավ Կուրբե և Օնորե Դոմիե. համեմատական վերլուծություն:
34. 19-րդ դարի ռուսական արվեստ. ժանրեր, հոսանքներ, անուններ և ստեղծագործություններ:
35. «Իմպրեսիոնիզմ» որպես արվեստային նոր գաղափար և մեթոդ, կարևոր վարպետներ, խորհրդանշային ստեղծագործություններ:
36. Կլոդ Մոնե և Օգյուստ Ռոդեն. համեմատական վերլուծություն:
37. Պոստիմպրեսիոնիզմ. առանձնահատկությունը, նշանակությունը, առանցքային արվեստագետները:
38. Գեղարվեստական մոդեռնիզմ. բնույթը, գաղափարները, շրջադարձային դերը:
39. Մատիս և Պիկասսո. համեմատական վերլուծություն:
40. Վերացական արվեստ. ակունքներ, հայեցակարգեր, միտումներ:
41. Պատմական ավանգարդները Եվրոպայում և Ռուսաստանում. արվեստի նոր կարգավիճակը, արվեստի հաղթահարման օրակարգը:
42. Միջպատերազմյան արդի արվեստը Եվրոպայում և ԱՄՆ-ում, 1918-1939 թթ.. հիմնական ուղղություններն ու արվեստագետները, առանձնահատկությունը:
43. Արդի արվեստը Երկրորդ Աշխարհամարտից հետո. բարձր մոդեռնիզմ և հակազդեցություններ:
44. Նոր ավանգարդները ԱՄՆ-ում և Եվրոպայում. մոդեռնիզմի հաղթահարումը և արվեստի նոր միջնոցները:
45. Կոնցեպտուալ արվեստ և պոստմոդեռնիզմ. հայեցակարգը, խնդիրները, զարգացումները:
46. Համաշխարհային ժամանակակից արվեստ. բնութագիրը, օրակարգերը և արվեստագետները:

Հայ արվեստ

47. Հնագույն և հին ժամանակաշրջանների մշակույթները Հայկական լեռնաշխարհում. գլխավոր հնավայրեր, նշանավոր հուշարձաններ:
48. Արարատյան կամ Վանի թագավորության (Ուրարտու) մշակույթն ու արվեստը Թեյշեբաինի և Էրեբունի ամրոց-քաղաքների օրինակով:

49. Հայաստանի արվեստը Երվանդունի և Արտաշիսյան հարստությունների օրոք (աքեմենյան և հելլենիստական շրջաններ):
50. Գառնու պատմաճարտարապետական հուշարձանը հեթանոսության և քրիստոնեության միջև. պատմամշակութային փուլերը, ամրոցի, տաճարի և պալատական համալիրի վերլուծություն:
51. Վաղքրիստոնեական արվեստի հայկական համատեքստը. ընդհանուր բնութագիր, կենտրոններ, հուշարձաններ:
52. Վաղքրիստոնեական շրջանի հայկական կարևոր եկեղեցիների տիպաբանությունն ու գեղարվեստական հարդարանքը:
53. Զվարթնոցի եկեղեցական համալիրը. պատմական, տիպաբանական և գեղարվեստական վերլուծություն, «զվարթնոցատիպ» հուշարձաններ:
54. Դվին քաղաքը. պատմություն, հնագիտական և ճարտարապետական վերլուծություն, քանդակը, գեղարվեստական խեցեղենը և մետաղագործությունը:
55. Վաղքրիստոնեական հայկական քանդակը:
56. Հայ միջնադարյան գրքարվեստ և մանրանկարչություն. գրչության կենտրոններ, մանրանկարչական դպրոցներ, պատկերագրական և ոճական ուղղությունների համեմատական վերլուծություն:
57. Հայկական եկեղեցիների որմնանկարները VII դ.. պատկերագրական և ոճական ընդհանուր վերլուծություն, կարևոր հուշարձաններ:
58. Հայկական ճարտարապետությունն ու քանդակը թագավորությունների շրջանում (IX-XI դդ):
59. Հայ միջնադարյան քաղաքներն ու քաղաքային մշակույթը:
60. Վանականությունը և կարևորագույն վանական համալիրները թագավորությունների շրջանում (IX-XI դդ):
61. Աղթամարի Սուրբ Խաչ եկեղեցին. տիպաբանական վերլուծություն, որմնաքանդակները և որմնանկարները:
62. Անի քաղաքը Բագրատունիների շրջանում. մշակույթ, քաղաքաշինական սկզբունքներ, ճարտարապետական հուշարձաններ, մանրանկարչություն, կիրառական արվեստ:
63. Անիի Մայր տաճարը. տիպաբանական և գեղարվեստական վերլուծություն:
64. Հայ միջնադարյան ճարտարապետներ և քարագործ վարպետներ:
65. Հայ մանրանկարչությունը թագավորությունների շրջանում (IX-XI դդ). ընդհանուր բնութագիր, ոճական ուղղություններ, պատկերագրական միտումներ, կարևորագույն հուշարձաններ:
66. Անիի XIII դարի ճարտարապետությունը և գլխավոր հուշարձանները:

67. Հայկական եկեղեցիների որմնանկարները X-XI դդ.. պատկերագրական և ոճական ընդհանուր վերլուծություն, կարևոր հուշարձաններ:
68. Հայ միջնադարյան վանքային համալիրները ՀՀ տարածքում. շինարարական և ճարտարապետական սկզբունքներ, ոճական առանձնահատկություններ, կարևորագույն հուշարձաններ:
69. Հայկական եկեղեցիների որմնանկարները XIII դ. պատկերագրական և ոճական ընդհանուր վերլուծություն, կարևոր հուշարձաններ:
70. Հայկական մանրանկարչությունը XII-XIV դդ. պատկերագրական վերլուծություն, դպրոցներ, նշանավոր ծաղկողներ և հայտնի օրինակներ:
71. Հայ մանրանկարչության կիլիկյան դպրոցը:
72. Հայ մանրանկարչության գլաձորյան դպրոցը:
73. Հայկական ուշ միջնադարյան արվեստ և ճարտարապետություն:
74. XVII դարի հայ ճարտարապետությունը. ավանդույթի շարունակության և ոճական նորարարությունների միջև. կենտրոններ, հուշարձաններ:
75. Նոր Զուղայի եկեղեցիները. ճարտարապետության և ներքին հարդարանքի վերլուծություն:
76. XVII դարի հայ արվեստը արդիականության և ավանդականության միջև. կենտրոններ, հուշարձաններ:
77. XVII դարի հայ մանրանկարչությունը. եվրոպական պատկերագրական ավանդույթի յուրացումը:
78. Հայ հնատիպ գրքերի գեղարվեստական հարդարանքը:
79. 18-րդ դարի հայկական սրբապատկերները: Հովնաթանյանների ընտանիքը:
80. Դիմանկար ժանրի կազմավորումը և գլխավոր վարպետները հայ արվեստում:
81. Հայ և հայագգի ծովանկարիչներ:
82. Գևորգ Բաշինջաղյանը և հայկական բնանկարը:
83. Պատմական ժանրի կազմավորումը և գլխավոր վարպետները հայ արվեստում:
84. «Ազգային ոճի» խնդիրը հայ արվեստագետների բանավեճերում:
85. Եվրոպական ոճական ուղղությունների արձագանքները հայ արդի արվեստում. ընդհանուր վերլուծություն, արվեստագետներ և ստեղծագործություններ:
86. Սոցռեալիզմի հայկական արտահայտությունը. գեղարվեստական վերլուծություն, անվանի արվեստագետներ:
87. Մարտիրոս Սարյանի ստեղծագործական փուլերն ու նշանավոր կտավները:
88. Հակոբ Կոջոյանի գեղանկարչությունը, գրաֆիկան և գրքարվեստը:
89. Գեորգի Յակուլովի ստեղծագործությունը:

90. Երվանդ Քոչարը որպես նորարար և ունիվերսալ արվեստագետ. գեղանկարչություն, քանդակ, գրաֆիկա:
91. Խորհրդահայ քանդակը:
92. Հայ արվեստի «թիֆլիսյան դպրոցը»:
93. 1960-ականների «ազգային մոդեռնիզմը». պատմական և արվեստային ակունքները, անվանի արվեստագետներ և խորհրդանշային ստեղծագործություններ:
94. Մինաս Ավետիսյանը և խորհրդային «գյուղագրական» ուղղությունը:
95. Սփյուռքահայ արվեստը որպես երևույթ և ինքնության խնդիր:
96. Ֆրանսահայ նշանավոր արվեստագետներ:
97. 1970-ական թթ. հայ գեղանկարչությունը և քանդակագործությունը:
98. 1980-ական թվականների հայ արվեստագետներ. նոր սերունդ, նոր խնդիրներ:
99. Հայ արվեստը «պերեստրոյկայի» և անկախության շրջանում:
100. Անկախության շրջանի հայ արվեստը. խնդիրներ, տու եր, հեռանկարներ: